

Perspektiv

**Aktörers kunskap, värderingar och beteenden i
energisystemet.**

Anna-Lisa Lindén
Lunds universitet

Tre förslag till kompletterande strategier:

- **Aktörers position i sociala system och relationer till energisystemet**
- **Komparativa studier på flera nivåer**
- **Omvärldsanalyser**

Perspektiv: Aktörers position i sociala system och relationer till energisystemet

Exempel ur AES 2010:

Att hantera och påverka skillnaden mellan observerad och optimal energianvändning – vilken roll har icke-ekonomiska styrmedel?

Det finns ett betydande gap mellan hur hushållen skulle kunna effektivisera sin energiförbrukning och vad de faktiskt gör – **Energieffektiviseringsgapet**.

- Kan kunskap genom information om hur energieffektivisering av beteendet leder till lägre energikostnad minska gapet? Ja, men mycket lite!
- Kan kunskap genom information om hur energieffektivisering av beteendet leder till mindre av klimat- och miljöproblem minska gapet! Ja, men bara lite!
- *Energieffektiviseringsgapet är fortfarande stort.*
- ***För in kompletterande perspektiv om energikundens egenskaper och socioekonomiska position i sin omvärld – gör den tvärvetenskapliga analysen teoretiskt och metodologiskt bredare!***

Perspektiv: Komparativa studier på flera nivåer

- Exempel ur AES 2010
- **Nya investerare i förnybar elproduktion: motiv, investeringskriterier och policykonsekvenser (NyEl) – Sverige, Norge, Tyskland och Frankrike**
- Kategorier av investerare i förnybar el: Offentligt och privat ägda företag, Offentligt ägda företag inom annan produktion, Oberoende kraftproducenter (IPP), Skilda typer av företag inom annan produktion, Planerare och utvecklare av elproduktionsprojekt, Individuella investerare, Föreningar.
- Investeringsmotiv: De som investerar i förnybar elproduktion har olika motiv att investera och reagerar olika på ekonomiska styrmedel.
- Strategier för producerad el: Säljer allt, använder delar av elen själv eller använder all el själv. Det finns en viss koppling till vilken investerarkategori man tillhör.
- Problem: Problem med finansiering, problem med basresurser, problem med tillstånd och problem med teknik.
- Den internationella jämförelsen visar skillnader med avseende på vilka investerarkategorier som dominerar, vilket delvis förklaras av institutionella och tekniska förutsättningar, men även av skillnader i investerarnas investeringsmotiv. Kopplingen till ekonomiska styrmedel är inte tydlig.
- **Komparativ analys utifrån investerarkategori, styrmedelstyp, tekniklösningar!**

Perspektiv: Omvärldsanalyser

Exempel ur AES 2010

Den klimatdrivna energiomställningen och energisäkerhet

- Energiomställning kan påverka aspekter av energisäkerhet, som försörjningstrygghet, energibrist, energiexportörers ekonomi, energibrist kan leda till konflikter, hot mot människors hälsa, miljö etc. Kvantitativa metoder bör kompletteras med kvalitativa metoder kring energi och konflikter.
- Energi och säkerhet: - Energisystem som objekt för säkerhetshot, - Energisystem som subjekt genererar hot om osäkerhet.
- Tre grupper av konfliktsamband: 1-konflikter där energisystemet utgör ett mål i en konflikt där en part vill förbättra den egna säkerheten, 2-konflikter i vilka energisystemet används som ett medel där en part vill försämra någon annans försörjningssituation, 3-konflikter kan uppstå utan direkt intention om att energiförsörjning ska påverkas, men energisystemet i sig bidrar till instabilitet.
- ***I och utanför alla system finns aktörer som direkt och indirekt kan medföra hot och risk. Identifiera aktörer, deras positioner och inriktningen av hypotetiska avsikter. Många typer av hot kräver aktörers aktivitet!***

**Bredare tvärvetenskaplig approach och kompetens
leder till nya perspektiv, teorier, metoder och
tillskott i kunskap!**